

Briselē, 16.7.2025.
COM(2025) 541 final

2025/0541 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko nosaka Savienības atbalstu Šengenas zonai, Eiropas integrētajai robežu pārvaldībai un kopējai vīzu politikai laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Pamatojums un mērķi

Komisijas politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam ir uzsvērtā vajadzība nodrošināt pilnīgu un pilnībā funkcionējošu Šengenas zonu bez kontroles pie iekšējām robežām, rūpējoties par drošākām ārējām robežām un par prioritāti nosakot drošību, migrācijas pārvaldību un efektivitāti. Šādu centienu centrā ir Eiropas integrētā robežu pārvaldība, nodrošinot saskaņotību starp savstarpēji saistītām politikas jomām, tostarp attiecībā uz robežām, atgriešanu un uzraudzību, kā arī starp *Frontex* un atbildīgajām valstu iestādēm, lai pārvaldītu ES ārējās robežas. Īstenošanas ziņā Šengenas pārvaldības sistēma, ko atbalsta ar Šengenas izvērtējumiem, nodrošina politisku un stratēģisku virzību Šengenas zonas attīstībai, rūpējoties, ka tiek īstenotas galvenās iniciatīvas, piemēram, attiecībā uz IT sistēmu sadarbību, un ieviesti saistītie noteikumi, kā arī ka tiek identificēti un novērsti sistemātiski trūkumi. Šādām darbībām būtu jāveicina spēcīga kopīgas atbildības sajūta un savstarpēja uzticēšanās starp dalībvalstīm un Šengenas asociētajām valstīm.

Eiropas ģeopolitisks konteksts ir ievērojami mainījies, būtiski ietekmējot Savienības ārējo robežu pārvaldību. Pieaugošie hibrīddraudai un citi drošības apdraudējumi, tostarp migrācijas izmantošana par ieroci, rada papildu vajadzību pēc steidzamas ārējo robežu aizsardzības. Tikmēr neatbilstīga migrācija joprojām ir būtisks faktors, kas uzsver vajadzību nodrošināt efektīvu sadarbību ar valstīm, kuras nav Savienības dalībvalstis, apvienojot to ar visaptverošām partnerībām ar izcelsmes un tranzīta valstīm, ko atbalsta ar Regulu (ES) [...] ["Eiropa pasaulē"]. Migrantu kontrabanda ir ienesīgs bizness noziedznieku tīkliem, un kontrabandisti izmanto sauszemes, jūras un gaisa ceļus, lai veicinātu neatbilstīgu migrāciju gan uz Eiropas Savienību, gan tās iekšienē. Tā arvien biežāk ir saistīta ar nopietniem cilvēktiesību pārkāpumiem un nāves gadījumiem, jo īpaši, ja migrācija notiek pa jūru. Kontrabandistu izraisīta migrantu bojāeja Vidusjūrā uzsver akūto vajadzību apkarot šo kontrabandu, izmantojot visus pieejamos juridiskos, operatīvos un administratīvos mehānismus.

Dalībvalstīm jāspēj ātri un efektīvi reaģēt uz norisēm un saņemt šim nolūkam Savienības atbalstu.

Ir būtiski nodrošināt lielapjoma IT sistēmu izstrādi un drošu darbību, un uzturēšanu saskaņā ar Savienības tiesību aktiem robežu pārvaldības jomā, proti, Šengenas Informācijas sistēmu (SIS), Vīzu informācijas sistēmu (VIS), pirkstu nospiedumu salīdzināšanas sistēmu *Eurodac*, ieceļošanas/izceļošanas sistēmu (IIS) un Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (*European Travel Information and Authorisation System, ETIAS*), tostarp to sadarbību, un komunikācijas infrastruktūru. Instrumentam būtu arī jāveicina darbības, kuru mērķis ir uzlabot datu kvalitāti un informācijas sniegšanu.

Savienības atbalstam vajadzētu būt pieejamam arī dalībvalstīm, lai tās varētu iegūt vajadzīgās speciālās zināšanas un operatīvās spējas, kas ļauj īstenot attiecīgos Patvēruma un migrācijas pakta elementus, proti, Regulu (ES) 2024/1356¹ (Skrīninga regula), kura veicina efektīvu robežu pārvaldību.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1356 (2024. gada 14. maijs), ar ko ievieš trešo valstu valstspiederīgo skrīningu pie ārējām robežām un groza Regulas (EK) Nr. 767/2008,

Šķērsojot Eiropas Savienības ārējās robežas, gan ES pilsoņi, gan trešo valstu pilsoņi tiek sistemātiski pārbaudīti. Tā kā 2023. gadā vien tika reģistrēti gandrīz 600 miljoni robežšķērsošanas gadījumu un paredzams, ka turpmākajos gados robežšķērsošanas gadījumu skaits turpinās pieaugt, ir skaidrs, ka pārbaudes jāveic ātri un efektīvi ar IT sistēmu palīdzību, vienlaikus saglabājot augstu drošības līmeni un nodrošinot, ka tiek pārbaudīts ikviens ceļotājs.

Dalībvalstīm būtu cieši jāsadarbojas ar attiecīgajām ES aģentūrām, tostarp *Frontex* un *eu-LISA*, kurām būtu jānodrošina vajadzīgās tehniskās zināšanas un tehnoloģiskie līdzekļi uzraudzībai un situācijas apzināšanai. Plašākā nozīmē Komisijai būtu jāiesaista attiecīgās Savienības struktūras, biroji un aģentūras attiecīgajās darbībās, kuru mērķis ir nodrošināt, lai Savienības atbalstītie pasākumi atbilstu attiecīgajam Savienības *acquis* un saskaņotajām Savienības prioritātēm.

Spēcīga ES vīzu politika ir arī būtiska, lai labāk aizsargātu robežas un pārvaldītu migrāciju. Savienības atbalstam jo īpaši būtu jāpalīdz dalībvalstīm uzlabot vīzu apstrādes efektivitāti un novērst Savienības vīzu režīma ļaunprātīgu izmantošanu. Ir vajadzīgs Savienības atbalsts vīzu apstrādes digitalizācijai, kā arī konsulāro pakalpojumu tvēruma uzlabošanai visā pasaulē un pakalpojumu sniegšanai pieteikumu iesniedzējiem.

Priekšlikuma mērķis ir risināt vajadzību pēc lielākas elastības Savienības atbalsta pārvaldībā, tostarp pēc izteiktākas koncentrēšanās uz rezultātiem, kā arī pēc labākas darbību vienkāršošanas visiem priekšlikuma īstenošanā iesaistītajiem dalībniekiem. Šādā nolūkā stingri tiek nodrošināta papildināmība ar priekšlikumu Regulai (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, ieviešot jaunus mehānismus ES finansējuma piešķiršanai dalītas, tiešas un netiešas pārvaldības jomā. Tā kā problēmas robežu pārvaldības un migrācijas jomā nepārtraukti mainās, pastāv arī vajadzība reaģēt uz neatliekamām vajadzībām un izmaiņām politikā un Savienības prioritātēs, novērst Šengenas novērtējumos un *Frontex* neaizsargātības novērtējumā konstatētos trūkumus un novirzīt finansējumu darbībām ar augsta līmeņa Savienības pievienoto vērtību, jo īpaši izmantojot ES mehānismu, kas nodrošina elastību Savienības atbalsta pārvaldībā.

Šis priekšlikums kopā ar priekšlikumu regulai, ar ko izveido Savienības atbalstu patvērumam, migrācijai un integrācijai, un priekšlikumu regulai, ar ko izveido Savienības atbalstu iekšējai drošībai, nodrošina īpašu tiesisko regulējumu Savienības rīcībai tādās jomās kā Eiropas integrētā robežu pārvaldība pie ārējām robežām, labi funkcionējoša Šengenas zona un Eiropas vīzu politika, migrācijas plūsmu efektīva pārvaldība un iekšējā drošība. Šīs trīs regulas papildina viena otru kā arī Regulu (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, ar kuras starpniecību tās tiks īstenotas, un palīdz sasniegt tās mērķus.

Ierosinātās regulas pamatā ir Regula (ES) 2021/1148², vienlaikus ņemot vērā jaunās politikas norises un vajadzību veikli reaģēt uz mainīgajām problēmām saistībā ar Eiropas integrēto robežu pārvaldību, tostarp Šengenas zonas sekmīgu darbību un ES vīzu politiku.

- **Saskanība ar spēkā esošajiem politikas noteikumiem**

Savienības atbalsts Eiropas integrētajai robežu pārvaldībai un Eiropas vīzu politikai darbosies stingrā papildināmībā ar citām politikas jomām, kas ietilpst valstu un reģionu partnerības

(ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/817 (OV L, 2024/1356, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1148 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai, kurš ir daļa no Integrētās robežu pārvaldības fonda.

plānu darbības jomā, tādējādi veicinot sinerģiju starp šīm politikas jomām. Tāpat jācenšas panākt sinerģiju un papildināmību, jo īpaši ar Šengenas *acquis*, un tiesību aktu kopumu, kas ir Migrācijas un patvēruma pakta pamatā, kurš stājas spēkā 2024. gada 11. jūnijā. Tomēr, lai īstenotu pastiprinātu ES iekšējās drošības politiku Eiropas integrētās robežu pārvaldības un ES vīzu politikas jomās, jāīsteno, izmantojot visu pieejamo instrumentu spektru, tostarp attiecīgo Savienības decentralizēto aģentūru darbības.

Sešām decentralizētajām iekšlietu aģentūrām (Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*), Eiropols, Eiropas Savienības Patvēruma aģentūra (*European Union Agency for Asylum, EUAA*), Eiropas Savienības Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*), Eiropas Savienības Narkotiku aģentūra (*European Union Drugs Agency, EUDA*) un Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra (*CEPOL*)) ir nozīmīga un arvien pieaugoša loma iekšlietu politikas īstenošanā. Ir būtiski nodrošināt saskaņotību starp ES līmenī noteiktajām politikas stratēģijām un decentralizēto aģentūru operatīvajām darbībām, tādējādi arī maksimāli palielinot ieguvumus ES politikas mērķu sasniegšanā, kurus nodrošina decentralizētajām aģentūrām piešķirtais ES finansējums. Decentralizēto aģentūru operatīvā loma, iespējams, vēl vairāk jānostiprina, kā arī attiecīgi jāpalielina finansējums.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Eiropas integrētā robežu pārvaldība un vīzu politika balstās uz sinerģiju un saskaņotību ar attiecīgajām ES politikas jomām, piemēram, patvēruma un migrācijas, iekšējās drošības un Savienības ārpolitiku, ar ko atbalsta trešās valstis, jo īpaši saskaņā ar Regulu (ES) [...] ["Eiropa pasaulē"], kas aptver plašu tādu jomu loku, kurām ir nozīmīga saikne ar iekšpolitiku, tostarp robežu pārvaldības un vīzu politiku. Jo īpaši ir svarīgi nodrošināt lielāku saskaņotību ar Savienības atbalstu sadarbībai robežu pārvaldības jomā ar partnervalstīm saskaņā ar programmu "Eiropa pasaulē", lai veicinātu koordinētu, holistisku un strukturētu pieeju, maksimāli palielinot sinerģiju un izmantojot vajadzīgo sviras efektu. Šajā kontekstā atbalsts pārrobežu sadarbībai saskaņā ar programmu "Eiropa pasaulē" ir īpaši svarīgs, lai uzlabotu robežu pārvaldību un turpinātu centienus novērst neatbilstīgu migrāciju.

Lai atbalstītu konkurētspējas programmu, būtu jāapsver arī ieguldījumi, kas balstīti uz novatoriskām metodēm vai jaunām tehnoloģijām, tostarp pasākumi, kuru mērķis ir pārbaudīt un apstiprināt Savienības finansētu pētniecības projektu rezultātus.

- **Valstu atšķirīgās nostājas**

Ar šo regulu tiek pilnveidoti Šengenas *acquis*. Tādējādi uz regulas piemērošanu Dānijai un Īrijai attiecas īpaši noteikumi, kas paredzēti LES un LESD pievienotajā Protokolā Nr. 19 un Protokolā Nr. 22.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 regula nav saistoša un nav piemērojama Dānijā. Tomēr saskaņā ar 4. pantu Protokolā Nr. 22 Dānijai jālemj par to, vai īstenot pasākumus, kas balstīti uz Šengenas *acquis*, un vai tie Dānijai ir saistoši. Ja tā nolems to darīt, pasākums saskaņā ar starptautiskajām tiesībām radīs saistības starp Dāniju un pārējām dalībvalstīm.

Saskaņā ar 4. pantu Protokolā Nr. 19 Īrija jebkurā laikā var lūgt piedalīties dažu vai visu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā. Lai gan Īrija iesaistās dažās Šengenas *acquis* daļās, šī regula neattiecas uz tām Šengenas *acquis* daļām, kurās Īrija ir iesaistījusies. Par šo regulu kā pasākumu, kas ir Šengenas *acquis* pilnveidošana, jāpaziņo četrām valstīm (Islande, Norvēģijas Karaliste, Šveices Konfederācijai un Lihtenšteinas Firstistei), kuras nav Savienības dalībvalstis, bet piedalās Šengenas zonā bez kontroles pie iekšējām robežām, pamatojoties uz asociācijas nolīgumiem, kas noslēgti ar Savienību. Pēc paziņošanas šīm četrām Šengenas asociētajām valstīm būs jāpastiprina, ka tās piekrīt regulas saturam, un

jāievieš tā savos tiesību aktos. Tādējādi ierosinātie pasākumi attieksies arī uz šīm četrām valstīm.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Līguma par Eiropas Savienību 3. panta 2. punktā noteikts, ka “Savienība piedāvā saviem pilsoņiem brīvības, drošības un tiesiskuma telpu bez iekšējām robežām, kur personu brīva pārvietošanās ir nodrošināta saistībā ar piemērotiem pasākumiem, kas attiecas uz ārējo robežu kontroli, patvēruma meklētājiem, imigrāciju un noziedzības novēršanu un apkarošanu”. Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 77. panta 2. punktā un 79. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktā minētie pasākumi.

• Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)

Dalībvalstis vienas pašas nevar sasniegt priekšlikuma mērķus, jo problēmām ir pārrobežu raksturs un tās neaprobežojas tikai ar atsevišķām dalībvalstīm vai dalībvalstu apakšgrupām. Savienības atbalsts rada pievienoto vērtību, veicinot vienotu pieeju visās dalībvalstīs ES *acquis* un standartu īstenošanai un sekmējot sadarbību starp dalībvalstīm par transnacionāliem jautājumiem.

• Proporcionalitāte

Priekšlikums nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs, lai sasniegtu 1. nodaļā minētos mērķus. Tas ietilpst brīvības, drošības un tiesiskuma telpas darbības jomā, kā noteikts LESD trešās daļas V sadaļā. Mērķi un attiecīgais Savienības atbalsts ir proporcionāls tam, ko tiecas sasniegt ar instrumentu.

• Juridiskā instrumenta izvēle

Vispiemērotākais instruments šā priekšlikuma darbības nodrošināšanai ir Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko laikposmam no 2028. gada 1. janvāra līdz 2034. gada 31. decembrim izveido Savienības atbalstu robežu pārvaldībai un papildina priekšlikumu Regulai (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

3. RETROSPEKTĪVO NOVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

• Retrospektīvie novērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes

Pašlaik notiekošā Iekšējās drošības fonda finansiālā atbalsta instrumenta ārējo robežu pārvaldībai un kopējai vīzu politikai (*Internal Security Fund - Borders and Visa, ISF-BV*) *ex post* novērtējuma par 2014.–2020. gada plānošanas periodu provizorisks rezultāti apstiprina, ka *ISF-BV* efektīvi palīdzēja dalībvalstīm sasniegt to mērķus vīzu politikas un ārējo robežu pārvaldības jomā. Daudzgaļu plānošanas un valsts attiecināmības noteikumu ieviešana palīdzēja samazināt administratīvo slogu. Vienkāršoto izmaksu iespējas, ja tādas tika piemērotas, sekmīgi samazināja administratīvo slogu, tomēr tās netika plaši pieņemtas. *ISF-BV* uzrādīja dažādas rentabilitātes un efektivitātes pakāpes. *ISF-BV* bija saskanīgs fonda komponentu un citu ES fondu ietvaros, tomēr saskaņotību ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” un starp valstu programmām un Savienības darbībām varētu nostiprināt vēl vairāk. *ISF-BV* ievērojami veicināja ES pievienoto vērtību. *Ex post* novērtējumā provizoriski secināts, ka ziņošanas prasību un administratīvo procedūru vienkāršošana, nemazinot kvalitāti un īstenošanas uzraudzībai vajadzīgo kvantitatīvo informāciju, var ievērojami uzlabot

efektivitāti. Šai pieejai būtu jāsamazina administratīvais slogs un jāļauj ieinteresētajām personām koncentrēties uz rezultātu sasniegšanu, nevis birokrātisko procesu pārvarēšanu.

Robežu pārvaldības un vīzu instrumenta (*Border Management and Visa Instrument, BMVI*) vidusposma novērtējuma par 2021.–2027. gada plānošanas periodu provizorisks rezultāti apliecina, ka *BMVI* uzraudzības un novērtēšanas sistēma ir tikusi ievērojami uzlabota salīdzinājumā ar 2014.–2020. gada periodu. Dalībvalstis un atbalsta saņēmēji uzsvēra bažas par administratīvo slogu. Līdz šim vadošās iestādes nav daudz izmantojušas vienkāršotas izmaksu iespējas un ar izmaksām nesaistītu finansējumu, kas varētu samazināt administratīvo slogu. Dalībvalstu programmas un tematiskajam mehānismam paredzētās Komisijas darba programmas ir saskaņotas ar citiem valsts un ES finansēšanas instrumentiem. Tomēr varētu vēl vairāk pastiprināt saskaņotību starp Savienības darbībām un dalībvalstu programmām, kā arī ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”, lai veicinātu novatorisku tehnoloģisko risinājumu ieviešanu. Visbeidzot, ar *BMVI* ir sekmēta sadarbība, nodrošināta atbilstība ES standartiem un uzlabots ES kolektīvās robežu pārvaldības un vīzu politikas satvars. Ieinteresētās personas ir īpaši atzinīgi novērtējušas konkrētas darbības to elastības dēļ un *ad hoc* papildu finansējuma nodrošināšanu konkrētām prioritātēm. Vidusposma novērtējumā arī uzsvērts, cik svarīgi ir turpināt vienkāršot finansējuma piešķiršanu un labāk izskaidrot vadošajām iestādēm, kā snieguma satvars var veicināt programmu efektīvu pārvaldību, papildus tīri formālajai ziņošanai, kas noteikta regulā.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Iniciatīvas procesā Komisija aktīvi sadarbojās ar ieinteresētajām personām, jo īpaši organizējot īpašus pasākumus un sabiedriskās apspriešanas pasākumus, kā detalizēti izklāstīts attiecīgajā paskaidrojuma raksta nodaļā priekšlikumā Regulai (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

- **Ārējo ekspertu atzinums**

Informācija par to, kā Komisija izmanto ārējo ekspertu atzinumus, ir sniegta paskaidrojuma raksta attiecīgajā nodaļā priekšlikumā Regulai (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

- **Ietekmes novērtējums**

Informācija par Komisijas ietekmes novērtējumu ir sniegta paskaidrojuma raksta attiecīgajā nodaļā priekšlikumā Regulai (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

- **Vienkāršošana**

Paredzams, ka iniciatīva palīdzēs ievērojami samazināt administratīvo slogu un izmaksas, kā arī uzlabot Savienības atbalsta īstenošanas efektivitāti, sk. arī attiecīgo nodaļu paskaidrojuma rakstā priekšlikumā Regulai (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

- **Pamattiesības**

Savienības atbalsts tiks īstenots saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartu un tiesiskuma principu, kā noteikts 2. panta a) punktā Regulā (ES, *Euratom*) 2020/2092, sk. arī attiecīgo iedaļu paskaidrojuma rakstā, kas pievienots Komisijas priekšlikumam) Regulai

(ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, teritoriālās, sociālās, lauku un jūras ilgtspējīgas labklājības un drošības fondu.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Indikatīvais finansējums Savienības atbalsta mērķu īstenošanai laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam ir noteikts 15 396 750 000 EUR apmērā faktiskajās cenās. To īsteno saskaņā ar valstu un reģionu partnerības plānu horizontālajiem noteikumiem, kas izklāstīti Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Savienības atbalsts saskaņā ar šo priekšlikumu tiks īstenots ar dalībvalstu dalītu pārvaldību un tiešu un netiešu pārvaldību, ko veiks Komisija. Savienības atbalsta īstenošanu uzraudzīs, izmantojot snieguma satvaru, kas piemērojams 2028.–2034. gada daudzgadu finanšu shēmai un ir izklāstīts priekšlikumā Regulai (ES) [...], ar ko izveido budžeta izdevumu izsekošanas un snieguma satvaru, un citus Savienības programmu un darbību horizontālos noteikumus.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Ierosinātās regulas 1. pantā ir noteikta Savienības atbalsta darbības joma attiecībā uz ES integrēto robežu pārvaldību un ES vīzu politiku laikposmam no 2028. gada 1. janvāra līdz 2034. gada 31. decembrim. Šādā nolūkā 2. pantā ir sniegtas būtiskas definīcijas, un 3. pantā ir noteikti mērķi atbilstīgi Savienības atbalstam, ko sniegs saskaņā ar horizontālajiem noteikumiem par Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, kas izveidots ar Regulu (ES) [...].

Priekšlikuma 4. pantā ir paredzēti noteikumi par Savienības atbalsta finansēšanu, 5. pantā — noteikumi Šengenas asociētajām valstīm, bet 6. pantā — noteikumi par Īpašās tranzīta shēmas darbības īstenošanu Lietuvā.

Ierosinātās regulas 7. pantā ir arī izklāstīti noteikumi par Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas darbības izmaksām paredzēto resursu budžeta apstrādi saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1240 un 8. pantā — noteikumi par dalībvalstu finansiālo ieguldījumu budžeta apstrādi ikgadējās solidaritātes rezerves vajadzībām, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs)³.

Savukārt 9. pantā ir paredzēti pārejas noteikumi. Ierosinātās regulas spēkā stāšanās datums ir noteikts 10. pantā, kurā ir paredzēts, ka regula būs saistoša kopumā un tieši piemērojama visās dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem, sākot no 2028. gada 1. janvāra.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs) par patvēruma un migrācijas pārvaldību un ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L, 2024/1351, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko nosaka Savienības atbalstu Šengenas zonai, Eiropas integrētajai robežu pārvaldībai un kopējai vīzu politikai laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 77. panta 2. punktu un 79. panta 2. punkta c) un d) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁴,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru⁵,

tā kā:

- (1) Savienības mērķis izveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 67. panta 1. punktu būtu jāsasniedz, nodrošinot Savienības atbalstu Savienības kopējās ārējo robežu kontroles politikas izstrādei, tostarp kopējai vīzu politikai, atbilstīgi LESD 77. panta 2. punkta a) apakšpunktam.
- (2) Lai nodrošinātu Šengenas zonas bez iekšējām robežām efektīvu un rezultatīvu darbību, Šengenas zonas integritātes un noturības nodrošināšanai īpaši svarīga ir spēcīga pārvaldības sistēma, efektīva Eiropas integrētā robežu pārvaldība, ko īsteno Eiropas Robežu un krasta apsardze, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1896⁶, un ES vīzu politika.
- (3) Tādēļ būtu jāsasniedz Savienības atbalsts dalībvalstu centieniem aizsargāt Savienības ārējās robežas, ierobežojot nelikumīgu robežšķērsošanu un neatļautu pārvietošanos starp dalībvalstīm, kā arī modernizējot un uzlabojot vīzu apstrādes vispārējo efektivitāti un novēršot Savienības vīzu režīma ļaunprātīgu izmantošanu. Šis Savienības atbalsts sniedzams saskaņā ar horizontālajiem noteikumiem par Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, kas izveidots ar Regulu (ES) [...].
- (4) Savienības atbalsts būtu jāsasniedz arī Šengenas sistēmas efektīvai īstenošanai, piemērošanai un pilnveidošanai Eiropas un valstu līmenī, tostarp stiprinot valstu

⁴ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁵ Eiropas Parlamenta nostāja ([...]) un Padomes nostāja ([...]).

⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

Šengenas pārvaldību, kas ietver efektīvas koordinācijas struktūras un stratēģiskos procesus, kuri ir būtiski Šengenas zonas sekmīgai darbībai.

- (5) Šajā regulā ir noteikti Savienības atbalsta mērķi sekmīgi funkcionējošai Šengenas zonai bez kontroles pie iekšējām robežām, tostarp Eiropas integrētajai robežu pārvaldībai, kas ietver atbalstu Šengenas zonas darbībai, un Eiropas vīzu politikai ("Savienības atbalsts"). Dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka to valstu un reģionu partnerības plānos ir ņemti vērā visi šajā regulā noteiktie mērķi.
- (6) Saskaņā ar Lietuvas Pievienošanās aktu ES regula attiecas arī uz nepieciešamību atbalstīt Lietuvu, lai pārvaldītu personu tranzītu starp Kaļiņingradas reģionu un citām Krievijas Federācijas daļām.
- (7) Komisijai ar vienu īstenošanas lēmumu būtu jānosaka katrai dalībvalstij piešķiramās summas saskaņā ar sadales metodiku, kas noteikta Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu. Minētajam lēmumam parasti būtu jāattiecas arī uz summām, kas atbilst Regulai (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, Regulai (ES) [...], ar ko izveido Savienības atbalstu patvēruma, migrācijas un integrācijas jomā, un Regulai (ES) [...], ar ko izveido Savienības atbalstu iekšējai drošībai.
- (8) Savienības atbalstam jābūt pamatotam ar iepriekšējo plānošanas periodu rezultātiem un ieguldījumiem, tādiem kā: i) Ārējo robežu fonds laikposmam no 2007. līdz 2013. gadam, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 574/2007/EK⁷; ii) ārējo robežu un vīzu instrumentu kā daļu no Iekšējās drošības fonda laikposmam no 2014. līdz 2020. gadam, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 515/2014⁸; un iii) finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai kā daļu no Integrētās robežu pārvaldības fonda laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1148⁹.
- (9) Ņemot vērā mainīgo globālo situāciju un pieaugošo nestabilitāti, Savienībai un tās dalībvalstīm jāapvieno savi resursi, lai efektīvi aizsargātu Savienības ārējās robežas, tostarp lai vērstos pret neatbilstīgu migrāciju, migrantu kontrabandu un cilvēku tirdzniecību un pret valstiskajiem dalībniekiem, kuri mākslīgi rada un veicina neatbilstīgu migrāciju, izmanto migrācijas plūsmas kā instrumentu politisku mērķu sasniegšanai, kā arī lieto hibrīdkara taktiku, piemēram, izmanto migrāciju par ieroci¹⁰, lai destabilizētu Eiropas Savienību un tās dalībvalstis. Lai nodrošinātu solidaritāti visā Šengenas zonā kopumā un kopīgu atbildību par Savienības ārējo robežu aizsardzību, dalībvalsts valsts un reģionu partnerības plānā būtu pienācīgi jārisina konstatētās problēmas, jo īpaši saistībā ar Eiropas integrētās robežu pārvaldības stratēģiju, Eiropas

⁷ OV L 144, 6.6.2007., 22. lpp.

⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 515/2014 (2014. gada 16. aprīlis), ar ko kā daļu no Iekšējās drošības fonda izveido finansiāla atbalsta instrumentu ārējām robežām un vīzām un atceļ Lēmumu Nr. 574/2007/EK (OV L 150, 20.5.2014., 143. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/515/oj>).

⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1148 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai, kurš ir daļa no Integrētās robežu pārvaldības fonda (OV L 251, 15.7.2021., 48. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1148/oj>).

¹⁰ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par cīņu pret hibrīddraudiem, kurus rada migrācijas izmantošana par ieroci, un drošības stiprināšanu pie ES ārējām robežām (COM(2024) 570 final, 11.12.2024.).

vīzu politikas stratēģiju un jauno Šengenas IT arhitektūru, kas balstās uz lielapjoma informācijas tehnoloģiju (IT) sistēmām, kuras ieviestas ārējo robežu un drošības pārvaldībai, kā arī uz minēto sistēmu sadarbību. Turklāt, lai atbalstītu robežkontroles misiju, būtu jāapsver tehnoloģiju un digitālo risinājumu ieviešana.

- (10) Savienības atbalstam būtu jāpalīdz nodrošināt konsekvenci, saskaņotību, sinerģiju un papildināmību starp Savienības iekšpolitiku un ārpolitiku. Ir vajadzīga lielāka saskaņotība starp migrācijas, patvēruma, atgriešanas politiku un ārpolitiku, un ir svarīgi nodrošināt, ka Savienības ārējā palīdzība un Savienības atbalsts saskaņā ar šo regulu veicina koordinētu, holistisku un strukturētu pieeju migrācijai, maksimāli palielinot sinerģiju, kā arī palielinot sviras efektu. Šajā regulā paredzētais Savienības atbalsts var ietvert arī atbalstu attiecīgajiem ES delegāciju resursiem pienācīgi pamatotos gadījumos, un plānošanas un īstenošanas posmos to var koordinēt dalībvalstis un Komisija.
- (11) Eiropai jāaizsargā savas drošības intereses pret piegādātājiem, kas varētu radīt pastāvīgu drošības risku trešo valstu iespējamās iejaukšanās dēļ, kā arī to kibernetikas prakses dēļ. Tāpēc jāsamazina risks, ka iekšējā tirgū joprojām pastāv atkarība no augsta riska piegādātājiem, jo tiem varētu būt potenciāli nopietna negatīva ietekme uz lietotāju, uzņēmumu un iestāžu drošību visā ES un ES kritisko infrastruktūru datu un pakalpojumu integritātes, kā arī pakalpojumu pieejamības ziņā. Šāda izslēgšana būtu jāpamato ar samērīgu riska novērtējumu un saistītiem riska mazināšanas pasākumiem, kā noteikts Savienības politikā un tiesību aktos.
- (12) Tā kā izaicinājumi robežu pārvaldības un vīzu politikas jomā pastāvīgi mainās, Savienības atbalsta piešķiršana jāpielāgo ārējo robežu pārvaldības un vīzu politikas prioritāšu izmaiņām, tostarp izmaiņām, ko izraisa pieaugošais spiediens uz robežas, un finansējums jāvirza uz prioritātēm, kuras sniedz vislielāko Savienības pievienoto vērtību. Lai reaģētu uz neatliekamām vajadzībām un izmaiņām politikā un Savienības prioritātēs, kā arī novirzītu finansējumu darbībām ar augstu Savienības pievienoto vērtību, daļa no Savienības atbalsta būtu jāīsteno tiešās, dalītās un netiešās pārvaldības jomā, izmantojot ES mehānismu, kas izveidots saskaņā ar Regulu (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu. ES mehānisms nodrošina elastību Savienības atbalsta pārvaldībā, un dalītās pārvaldības gadījumā tas būtu jāīsteno ar dalībvalstu valstu un reģionu partnerības plānu starpniecību.
- (13) Komisijai un dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka, īstenojot pasākumus vai risinot problēmas saistībā ar migrācijas pārvaldību, robežkontroli un pārvaldību un iekšējo drošību, tiek ņemtas vērā Savienības struktūra, biroju un aģentūru zināšanas un pieredze. Attiecīgā gadījumā Komisijai vajadzētu būt arī iespējai iesaistīt attiecīgās Savienības struktūras, birojus un aģentūras darbībās, kuru mērķis ir nodrošināt, lai Savienības atbalsta pasākumi atbilstu attiecīgajam Savienības *acquis* un saskaņotajām Savienības prioritātēm.
- (14) Ar Savienības atbalstu būtu jāatbalsta pasākumi, kas ir saistīti ar ārējo robežu kontroli to valstu teritorijā, kuras piemēro Šengenas *acquis*, īstenojot Eiropas integrēto robežu pārvaldību, un kas stiprinātu Šengenas zonas darbību kopumā. Lai precizētu veidu un kārtību to trešo valstu līdzdalībai Savienības atbalsta sniegšanā, kuras ir asociētas Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā, starp Savienību un minētajām valstīm būtu jānoslēdz turpmākas vienošanās saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem attiecīgajos asociācijas nolīgumos starp Savienību un šīm valstīm.

- (15) Ar Savienības atbalstu būtu jāturpina veicināt Šengenas zonas īstenošana, attīstība un pārvaldība, lai veidotu zonu bez kontroles pie iekšējām robežām. Attiecīgi ar to būtu jāturpina atbalstīt pasākumus, kas ir saistīti ar ārējo robežu kontroli to valstu teritorijā, kuras piemēro Šengenas *acquis*, īstenojot Eiropas integrēto robežu pārvaldību, un kas stiprinātu Šengenas zonas darbību kopumā.
- (16) Savienības atbalstam būtu jāpalīdz modernizēt un uzlabot vīzu apstrādes efektivitāti attiecībā uz drošības un neatbilstīgas migrācijas risku atklāšanu un novērtēšanu, nodrošinot Vīzu kodeksa efektīvu īstenošanu. Jo īpaši ar Savienības atbalstu būtu jāsekmē vīzu apstrādes digitalizācija ar mērķi nodrošināt gan vīzu pieteikumu iesniedzējiem, gan konsulātiem ātras, drošas un klientiem ērtas vīzu procedūras. Savienības atbalstam būtu arī jāpalīdz uzlabot vīzu pieteikumu iesniedzēju apkalpošanu, tostarp uzlabojot konsulāro pakalpojumu nodrošinājumu visā pasaulē.
- (17) Dalībvalstis, piemērojot Savienības atbalstu, var balstīties uz partnerības principu, lai nodrošinātu pārvaldības pieejas nepārtrauktību.
- (18) Saskaņā ar 86. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1240¹¹ Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas (*ETIAS*) darbības izmaksas būtu jāsedz no ieņēmumiem, kas gūti no maksas par ceļošanas atļaujām. Šajā regulā būtu jāparedz noteikumi, lai dalībvalstīm darītu pieejamu to *ETIAS* maksu attiecīgo daļu, kas paredzēta dalībvalstu saistīto darbības izmaksu segšanai, tostarp kārtība gadījumos, kad to kopējās darbības izmaksas konkrētajā gadā pārsniedz pieejamos *ETIAS* ieņēmumus.
- (19) Ņemot vērā to, ka dalībvalstīm, kuras skar migrācijas radītais spiediens, vajadzētu būt iespējai paļauties uz Savienības atbalstu, šajā regulā būtu jāparedz noteikumi, lai dalībvalstīm, kuras saņem atbalstu, darītu pieejamu attiecīgo daļu no finansiālajiem ieguldījumiem, kas iekļauti ar Regulu (ES) 2024/1351 izveidotajā ikgadējā solidaritātes rezervē¹².
- (20) Visas darbības, kas tiek atbalstītas, piemērojot Savienības atbalstu saskaņā ar šo regulu, būtu jāīsteno atbilstīgi tiesībām un principiem, kas nostiprināti Savienības *acquis* un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, kā arī tām būtu jāatbilst Savienības un dalībvalstu starptautiskajām saistībām, kas izriet no starptautiskajiem instrumentiem, kuros tās ir iesaistītās puses.
- (21) Saskaņā ar 2003. gada Pievienošanās akta Protokolu Nr. 5 par personu tranzītu pa sauszemi starp Kaļiņingradas reģionu un citām Krievijas Federācijas daļām¹³ Savienība palīdz Lietuvai pārvaldīt personu tranzītu starp Kaļiņingradas reģionu un citām Krievijas Federācijas daļām un jo īpaši sedz visas papildu izmaksas, kas rodas, īstenojot īpašos *acquis* noteikumus, kuros paredzēts šāds tranzīts. Tāpēc šajā regulā

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1240 (2018. gada 12. septembris), ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (*ETIAS*) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs) par patvēruma un migrācijas pārvaldību un ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L, 2024/1351, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>).

¹³ Akts par Čehijas Republikas, Igaunijas Republikas, Kipras Republikas, Latvijas Republikas, Lietuvas Republikas, Ungārijas Republikas, Maltas Republikas, Polijas Republikas, Slovēnijas Republikas un Slovākijas Republikas pievienošanās nosacījumiem un pielāgojumiem līgumos, kas ir Eiropas Savienības pamatā (OV L 236, 23.9.2003., 955. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/treaty/acc_2003/act_1/pro_10/sign).

būtu jāparedz noteikumi par finansiālo atbalstu Īpašajai tranzīta shēmai, kas noteikta Padomes Regulā (EK) Nr. 693/2003¹⁴.

- (22) Attiecībā uz Islandi un Norvēģiju — saskaņā ar Nolīgumu, kas noslēgts starp Eiropas Savienības Padomi un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par šo valstu asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā, šī regula ir to Šengenas *acquis*¹⁵ noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Padomes Lēmuma 1999/437/EK 1. panta A un B punktā¹⁶.
- (23) Attiecībā uz Šveici — saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā šī regula ir to Šengenas *acquis*¹⁷ noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. panta A un B punktā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2008/146/EK 3. pantu¹⁸.
- (24) Attiecībā uz Lihtenšteinu — saskaņā ar Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanos Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā šī regula ir to Šengenas *acquis*¹⁹ noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomām, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. panta A un B punktā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2011/350/ES²⁰ 3. pantu.
- (25) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots LES un LESD, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro. Tā kā šī regula pilnveido Šengenas *acquis*, Dānijai saskaņā ar minētā protokola 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par šo regulu, būtu jāizlemj, vai tā šo regulu ieviesīs savos tiesību aktos.
- (26) Šī regula ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK²¹. Tādēļ Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro.

¹⁴ Padomes Regula (EK) Nr. 693/2003 (2003. gada 14. aprīlis), ar ko paredz īpašu vienkāršota tranzīta dokumentu (*FTD*), vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumentu (*FRTD*) un ar ko groza Kopīgo konsulāro instrukciju un Kopīgo rokasgrāmatu (OV L 99, 17.4.2003., 8. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2003/693/oj>).

¹⁵ OV L 176, 10.7.1999., 36. lpp.

¹⁶ Padomes Lēmums 1999/437/EK (1999. gada 17. maijs) par dažiem pasākumiem, lai piemērotu Eiropas Savienības Padomes, Islandes Republikas un Norvēģijas Karalistes Nolīgumu par abu minēto valstu iesaistīšanos Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un izstrādē (OV L 176, 10.7.1999., 31. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/1999/437/oj>).

¹⁷ OV L 53, 27.2.2008., 52. lpp.

¹⁸ Padomes Lēmums 2008/146/EK (2008. gada 28. janvāris) par to, lai Eiropas Kopienas vārdā noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā (OV L 53, 27.2.2008., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

¹⁹ OV L 160, 18.6.2011., 21. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/prot/2011/350/oj>.

²⁰ Padomes Lēmums 2011/350/ES (2011. gada 7. marts) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanos Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā saistībā ar kontroles atcelšanu pie iekšējām robežām un personu pārvietošanos (OV L 160, 18.6.2011., 19. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

²¹ Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu nosaka mērķus un finansējumu, lai nodrošinātu Savienības atbalstu Eiropas integrētajai robežu pārvaldībai un Eiropas vīzu politikai laikposmā no 2028. gada 1. janvāra līdz 2034. gada 31. decembrim. Savienības atbalsts veicina Šengenas zonas darbību, ārējo robežu efektīvu pārvaldību un vīzu politikas efektivitāti, tostarp sniedzot atbalstu attiecīgo Migrācijas un patvēruma pakta elementu īstenošanai, stiprināšanai un attīstībai, kā arī veicina augsta līmeņa iekšējo drošību Savienībā, saglabājot to, ka personas, kuras šķērso iekšējās robežas, netiek pakļautas nekādai kontrolei.

Šis Savienības atbalsts sniedzams saskaņā ar horizontālajiem noteikumiem par Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, kas izveidots ar Regulu (ES) [...].

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “robežšķērsošanas vieta” ir robežšķērsošanas vieta, kā definēts Regulas (ES) 2016/399²² 2. panta 8. punktā;
- (2) “Eiropas integrētā robežu pārvaldība” ir Eiropas integrētā robežu pārvaldība, kā minēts 3. pantā Regulā (ES) 2019/1896²³;
- (3) “ārējās robežas” ir ārējās robežas, kā definēts Regulas (ES) 2016/399²⁴ 2. panta 2. punktā, un iekšējās robežas, uz kurām kontrole vēl nav atcelta;
- (4) “ārējās robežas posms” ir ārējās robežas posms, kā definēts Regulas (ES) 2019/1896²⁵ 2. panta 11. punktā;
- (5) “iekšējās robežas, uz kurām kontrole vēl nav atcelta” ir:
 - a) kopīgā robeža starp dalībvalsti, kura pilnībā īsteno Šengenas *acquis*, un dalībvalsti, kurai Šengenas *acquis* ir pilnībā saistošs saskaņā ar tās Pievienošanās aktu, bet attiecībā uz kuru vēl nav stājies spēkā attiecīgais Padomes lēmums, ar ko to pilnvaro pilnībā piemērot minēto *acquis*;

²² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (kodificēta redakcija) (OV L 77, 23.3.2016., 1.–52. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>).

²³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1.–131. lpp.).

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss) (kodificēta redakcija) (OV L 77, 23.3.2016., 1.–52. lpp.).

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1.–131. lpp.).

- b) kopīgā robeža starp divām dalībvalstīm, kurām Šengenas *acquis* ir pilnībā saistošs saskaņā ar to attiecīgajiem Pievienošanās aktiem, bet attiecībā uz kurām vēl nav stājies spēkā attiecīgais Padomes lēmums, ar ko tās pilnvaro pilnībā piemērot minēto *acquis*.
- (6) “labuma guvēja dalībvalsts” ir labuma guvēja dalībvalsts, kā definēts 2. panta 19. punktā Regulā (ES) 2024/1351;
- (7) “ieguldītāja dalībvalsts” ir ieguldītāja dalībvalsts, kā definēts 2. panta 20. punktā Regulā (ES) 2024/1351;
- (8) “finansiālie ieguldījumi” ir finansiālie ieguldījumi saskaņā ar 56. panta 2. punkta b) apakšpunktu Regulā (ES) 2024/1351.

3. pants

Savienības atbalsta mērķi Šengenas zonai, Eiropas integrētajai robežu pārvaldībai pie ārējām robežām un kopējai vīzu politikai

1. Lai nodrošinātu spēcīgu un efektīvu Eiropas integrēto robežu pārvaldību pie ārējām robežām, labi funkcionējošu Šengenas zonu un efektīvu vīzu politiku, Savienības atbalsts palīdz sasniegt ikvienu no tālāk norādītajiem mērķiem:
 - a) atbalstīt Šengenas sistēmas efektīvu īstenošanu, piemērošanu un pilnveidošanu un stiprināt Šengenas zonas bez iekšējām robežām pārvaldību, integritāti un drošību;
 - b) atbalstīt efektīvu Eiropas integrēto robežu pārvaldību pie ārējām robežām, ko īsteno Eiropas Robežu un krasta apsardze, balstoties uz kopīgu atbildību starp Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru un par robežu pārvaldību atbildīgajām valstu iestādēm, tostarp izmantojot novatoriskas metodes un jaunas tehnoloģijas, lai atvieglotu likumīgu robežu šķērsošanu, atklātu un novērstu nelegālu imigrāciju un pārrobežu noziedzību, kā arī neatbilstīgas migrācijas instrumentālizāciju un izmantošanu par ieroci, sniegtu ieguldījumu efektīvā atgriešanās;
 - c) atbalstīt kopējo vīzu politiku, lai nodrošinātu saskaņotu pieeju attiecībā uz vīzu savlaicīgu izsniegšanu un atvieglotu likumīgu ceļošanu, vienlaikus novēršot migrācijas un drošības riskus un veicinot Šengenas zonas drošību un labu funkcionēšanu.

Savienības atbalstu īsteno veidā, kas pilnībā atbilst mērķiem, kuri noteikti Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

2. Savienības atbalstu īsteno saskaņā ar attiecīgajiem Savienības *acquis* un Savienības un dalībvalstu starptautiskajām saistībām, kas izriet no starptautiskajiem instrumentiem, kuros tās ir puses.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka to valstu un reģionu partnerības plānu prioritātēs ir iekļautas darbības, lai sasniegtu katru no Savienības atbalsta mērķiem saskaņā ar šo regulu, un ka resursu sadalījums starp mērķiem ir samērīgs ar apzinātajām problēmām un vajadzībām.

Finansējums

1. Indikatīvais finansējums 3. pantā izklāstīto mērķu īstenošanai laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam ir 15 396 750 000 EUR faktiskajās cenās. To īsteno saskaņā ar valstu un reģionu partnerības plānu horizontālajiem noteikumiem, kas izklāstīti Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.
2. Komisija pieņem īstenošanas aktu, lai noteiktu summu katrai dalībvalstij, piemērojot piešķiršanas metodiku, kas aprakstīta I pielikuma B iedaļā Regulā (ES) [...], ar ko izveido Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.
3. Turklāt budžeta apropriācijas šīs regulas 3. pantā izklāstītajiem mērķiem, ko īsteno, izmantojot ES mehānismu saskaņā ar IV iedaļu Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, nosaka saskaņā ar LESD 314. pantā paredzēto ikgadējo budžeta procedūru.
4. Attiecībā uz pasākumiem, kas saistīti ar šīs regulas 3. pantā izklāstītajiem mērķiem, ja Komisija secina, ka minētie pasākumi atbilst prasībām, kas noteiktas šajā regulā un Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, un ja Komisija ierosina Padomes īstenošanas lēmumu, ar ko apstiprina attiecīgās dalībvalsts valsts un reģionu partnerības plānu saskaņā ar procedūru, kas izklāstīta 23. pantā Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, tā iesniedz priekšlikumu Padomes īstenošanas lēmumam par minēto pasākumu apstiprināšanu.
5. Izstrādājot priekšlikumu Padomes īstenošanas lēmumam par pasākumiem, kas saistīti ar šīs regulas 3. pantā izklāstītajiem mērķiem, Komisijas priekšlikumā nosaka elementus, kas minēti 23. panta 4. punktā Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, attiecībā uz 3. pantā izklāstītajiem mērķiem.
6. Padome 4. punktā minēto īstenošanas lēmumu parasti pieņem četru nedēļu laikā pēc Komisijas priekšlikuma pieņemšanas un kopā ar īstenošanas lēmumiem, kas minēti 23. panta 1. punktā [*Komisijas priekšlikums un Padomes īstenošanas lēmums*] Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.
7. Regulas (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, 24. pantu par plānu grozījumiem piemēro ar noteikumu, ka Komisijas priekšlikums un Padomes īstenošanas lēmums, ar ko apstiprina 23. panta 4. punktā uzskaitīto elementu grozījumus, attiecas tikai uz šīs regulas 3. pantā minētajiem mērķiem.

5. pants

Šengenas asociētās valstis

Saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem to valstu attiecīgajos asociācijas nolīgumos, kuras ir asociētas Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā, tiek noslēgtas vienošanās, lai precizētu veidu un kārtību šo valstu līdzdalībai Savienības atbalsta sniegšanā. Cik drīz vien iespējams pēc tam, kad attiecīgā valsts saskaņā ar attiecīgo asociācijas nolīgumu ir paziņojusi par savu lēmumu akceptēt Savienības atbalsta saturu un īstenot to savā iekšējā tiesiskajā kārtībā, Komisija saskaņā ar LESD 218. pantu 3. punktu iesniedz Padomei ieteikumu sākt sarunas par šādu vienošanos. Saņemot ieteikumu, Padome nekavējoties pieņem lēmumu atļaut sākt minētās sarunas. Minēto valstu finansiālos ieguldījumus pievieno kopējiem resursiem, kas pieejami no 4. pantā minētā finansējuma.

6. pants

Darbības atbalsts Īpašajai tranzīta shēmai

1. Lietuvas valsts un reģionu partnerības plānam piešķir summu līdz 450 000 000 EUR apmērā saskaņā ar Regulu (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, lai sniegtu atbalstu par negūtajiem ienākumiem sakarā ar īstermiņa vīzu apstrādi un papildu izmaksām, īstenojot vienkāršota tranzīta dokumenta (*Facilitated Transit Document, FTD*) un vienkāršota dzelzceļa tranzīta dokumenta (*Facilitated Rail Transit Document, FRTD*) shēmu saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 693/2003 un Regulu (EK) Nr. 694/2003, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2023/2667.
2. Šā panta 1. punkta nolūkā Savienības atbalstu negūtajiem ienākumiem pamato ar *FTD* un *FRTD* izdošanu. Atbalsta maksimālais apjoms ir noteikts 100 000 000 EUR apmērā.
3. Šā panta 1. punkta nolūkā Savienības atbalsts sedz aplēstās papildu izmaksas, kas tieši izriet no konkrētajām prasībām par Īpašās tranzīta shēmas darbības īstenošanu un kas nav radušās vīzu izsniegšanas rezultātā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 810/2009⁽²⁶⁾.

Savienības budžeta maksimālais ieguldījums ir 100 % no kopējām aplēstajām izmaksām. Šā atbalsta maksimālais apjoms ir 350 000 000 EUR.

Aplēstās papildu izmaksas jo īpaši sedz:

- (a) ieguldījumus infrastruktūrā, transportlīdzekļos, IKT sistēmās un aprīkojumā, kas vajadzīgs Īpašās tranzīta shēmas darbībai;
 - (b) tādu darbinieku apmācību, kuri īsteno Īpašo tranzīta shēmu;
 - (c) papildu darbības izmaksas, tostarp personāla izmaksas Īpašās tranzīta shēmas īstenošanai.
4. Komisija un Lietuva pārskata šā panta piemērošanu, ja iestājas neparedzēti apstākļi, kas ietekmē Īpašās tranzīta shēmas pastāvēšanu vai darbību.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2009., 1.–58. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>)

5. Šā panta 2. un 3. punktā minētās summas piešķir Lietuvas valsts un reģionu partnerības plānam. Minētās summas neizmanto citiem plāna pasākumiem, izņemot pienācīgi pamatotos apstākļos, ko Komisija apstiprinājusi, grozot minēto plānu saskaņā ar 24. pantu Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

Pēc pamatota Lietuvas pieprasījuma 3. punktā minēto summu var pārskatīt un vajadzības gadījumā koriģēt pirms pēdējās darba programmas pieņemšanas saskaņā ar 31. pantu Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu. Visas papildu summas tiks piešķirtas Lietuvas valsts un reģionu partnerības plānam saskaņā ar 31. panta 7. punktu Regulā (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu.

7. pants

Resursi Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmas (ETIAS) darbības izmaksām

1. Katra dalībvalsts izveido efektīvu un uzticamu sistēmu, kas nodrošina, ka darbības izmaksas, kas minētajai dalībvalstij radušās saskaņā ar 85. panta 2. un 3. punktu Regulā (ES) 2018/1240, tiek pienācīgi identificētas un reģistrētas. Katru gadu līdz 31. janvārim un pirmo reizi līdz 2029. gada 31. janvārim dalībvalstis paziņo Komisijai kopējās darbības izmaksas, kas radušās iepriekšējā gadā.
2. Pamatojoties uz informāciju, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar 1. punktu, Komisija nosaka no ETIAS maksām gūto ieņēmumu summu, kas saskaņā ar 86. panta otro teikumu Regulā (ES) 2018/1240 ir piešķirama, lai segtu darbības izmaksas, kas radušās dalībvalstīm. Komisija katrai dalībvalstij dara pieejamu savu attiecīgo daļu no šīs summas.
3. Ja kopējo darbības izmaksu summa, ko dalībvalstis paziņojušas saskaņā ar 1. punktu, pārsniedz pieejamos ETIAS ieņēmumus, vai ja to izdevumu summa, kas radušies, lai pielāgotu un automatizētu robežpārbaudes nolūkā īstenot ETIAS, pārsniedz ierobežojumus, kuri noteikti 85. panta 3. punktā Regulā (ES) 2018/1240, Komisija aprēķina šo summu proporcionālu samazinājumu.
4. Ja kopējo darbības izmaksu summa konkrētā gadā pārsniedz pieejamos ETIAS ieņēmumus, Komisija pēc tam dalībvalstīm dara pieejamu summu, kas atbilst to kopējo darbības izmaksu proporcionālajam samazinājumam no ieņēmumiem, kas gūti no ETIAS maksām.

8. pants

Finansiālie ieguldījumi ikgadējai solidaritātes rezervei

Komisija aprēķina un dara pieejamu katrai labuma guvējai dalībvalstij attiecīgo finansiālo ieguldījumu daļu, ko ieguldītājas dalībvalstis pārskaitījušas saskaņā ar 64. panta 1. punktu Regulā (ES) 2024/1351, lai īstenotu darbības, kas noteiktas 56. panta 2. punkta b) apakšpunktā Regulā (ES) 2024/1351.

9. pants

Pārejas noteikumi

Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kuras uzsāktas saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1148, kas turpina attiekties uz attiecīgajām darbībām līdz to pabeigšanai.

10. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā [divdesmitajā] dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no dienas, kad sāk piemērot Regulu (ES) [...], ar ko izveido Eiropas Ekonomiskās, sociālās un teritoriālās kohēzijas, lauksaimniecības un lauku, zivsaimniecības un jūrlietu, labklājības un drošības fondu, laikposmam no 2028. līdz 2034. gadam.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*